

Na projekte pracovali 1.A, 2.A a 3.A študenti
Súkromnej strednej odbornej školy Giraltovce

asopis vznikol v rámci projektu
Školy pre budúcnosť 2013/2014 Nadácie Orange

Od knihy k bezpečnému internetu

Vážení učitelia, milí spolužiaci!

Ste si naozaj istí, že vaše dieťa, kamarát, známy, priateľka nie je obeťou alebo dokonca agresorom toho, čo odborníci považujú za nebezpečnejšie než klasické šikanovanie?

Myslím si, že práve s rozšírením moderných technológií sa výrazná forma šikanovania presunula do virtuálneho prostredia. Pre agresora je ľahšie ublížovať niekomu, komu nemusí pozerať do očí a tak menej vníma zranenie obeť. Ten, kto šikanuje, to môže robiť stále, bez prestávky, 24 hodín denne, 7 dní v týždni. Bezpečným miestom pre šikanované dieťa prestáva byť dovtedy nedotknutý domov, kam prišlo zo školy. Kyberšikanovanie dostáva iný rozmer, stáva sa súčasťou prostredia, kde sa dieťa predtým cítilo bezpečne.

Domnievam sa, že všetci tínedžeri majú Facebook, Pokey alebo inú sociálnu sieť. A ak poviem, že tam trávia väčšinu voľného času a zverejňujú azda až príliš zo svojho súkromia, uveríte so mnou budete súhlasiť. Spýtajte sa sami seba, je to naozaj dobré?

Vo výskume, ktorý realizoval Výskumný ústav detskej psychológie, až 60% mladých ľudí sa priznalo, že na internete si najčastejšie robia „srandu“ z iných a až 50% ľudí sa stretáva s vysmievaním, nadávaním, šikanou, no vo väčšine prípadov to nikomu nepovedia a trápia sa. Dokázali by ste to? Uniesli by ste to ako smútku, trápenia a bezmocnosti?

Môj názor je, že kyberšikanovanie je celosvetovým problémom. Nedá sa zakázať, keďže om používa mobilný telefón a internet, azda sa šikanovaniu nedá ani predísť. Vždy sa nájde taký lovek... lovek, ktorý si myslí, že je niečo viac než vy a že neváha ublížovať. Ale pamätajte si! Dávajte pozor na to, čo o sebe zverejníte a ak sa tí na internete niekto vyhráža alebo vám ubližuje, nenechajte si to pre seba. Nemá na to právo.

Viktória Šengeriová, 3. A

Milí spolužiaci!

V dnešnej dobe sú deti, ba dokonca aj učitelia šikanovaní na každom kroku. Každý deň sa nájdu takí, ktorí sa preto boja chodiť do školy i do práce, vyjsť na ulicu. Vždy sa nájde niekto, koho šikanujú cez sociálne siete, ako sú napríklad Facebook, Pokey a podobne, alebo mobilnými telefónmi cez SMS.

Myslím si, že ja som bola sama jednou z obetí. Nevieť, prečo o to agresor robil, pretože som nikomu nič nespravila, aby ma mohol takto oslovovať.

Skúste sa, vážení študenti, zamyslieť nad sebou, či ste sa niekomu nevysmievali alebo nerobili zle tomu druhému. Nemuseli ste to robiť vedomky, možno ste si ani neuvedomovali, že tomu dotykunému je to nepríjemné. Možno ste to mysleli iba zo „srandy“, no on/ona to mohol/mohla pochopiť úplne inak ako vy.

Vo väčšine prípadov sa obeť nepriznáva nikomu s týmto problémom. Málo ľudí sa s tým priznáva doma rodičom, učiteľom i výchovným poradcom. Tí sa potom snažia s tým niečo robiť a hľadajú možné riešenia. No nikto však nedokáže pomôcť tým, ktorí to v sebe „dusia“. Potom sa trápia a ničia sa sami. Ak nikomu nič nepovedia, vo najkratšom čase, psychicky to nezvládajú. Robia potom hlúposti a končia tragicky - aj samovraždou.

Ja sama viem, aké je to byť obeťou, ale aj samotným agresorom. Možno som aj ja osobe také robila nevedomky, nechtiac. No ak si TY obeťou, neignoruj to a choď hneď za niekým po pomoc, ak to už zachádza príliš ďaleko. Maj odvahu spraviť to, pretože ak budeš mlčať, nikto ti nepomôže a ver, že to nikdy dobre neskončí. Ak si myslíte, že to hovorím iba tak, že o tom nič neviem, neviem, ako sa cítite, myslíte si. Viem to bohužiaľ veľmi dobre. Nepochopím tých, ktorí dokážu zosmiešňovať a zhadzovať slovnou i neverbálne ponižovať.

Podľa môjho názoru je to úbohé. Len tak cez internet i sociálne siete šikanovať. A obeťami sú najmä „decká“ vo veku od 12 – 19 rokov, a možno aj starší. Dôvody môžu byť rôzne; závisí, či z nudy, pre zábavu iných a podobne. Spýtajte sa sami seba „Je to vôbec potrebné?“ Prečo si nenájdete inú „zábavu?“ Je predsa veľa druhov iných zábav, bezpečnejšie.

Prosím, zamyslite sa každý sám nad sebou. Nad tým, či je vôbec potrebné takto oslovovať nevinné dievčatá a chlapcov, ktorí/ktoré vám vôbec nič neurobili. Nenechajte to bez povšimnutia.

Alžbeta Melegová, 3. A

KEŽMAROK

Prvá písomná správa o knižnici pochádza z roku 1600. Hovorí o prvých 455 knihách. Z toho bolo mnoho učebníc, lebo knižnica vznikla pri vtedajšej škole, ktorá mala protestantský charakter už od roku 1533. Knižnica sa rozrástla vďaka darcom, ktorí často venovali celé svoje súkromné zbierky knižnici. Najvýznamnejším z nich bol Theodor de Jany, ktorý venoval 5300 kníh. Druhým bol Martin Schvartner so zbierkou 12 tisíc kníh. Knižný fond v súčasnosti obsahuje 130 tisíc zväzkov kníh, z toho 55 inkunábul (prvotlače), asi 3 tisíc tlačí 16. storočia, periodickej tlače 17.20. storočia, 600 titulov grafických listov zo 16.19. storočia, asi 600 titulov hudobných i nespracovaných zbierku máp a učebných pomôcok.

KYBERŠIKANOVANIE

Kyberšikanovanie je jedným z naj častejších negatívnych javov na internete. Nie je to niečo nové, je to len prejav, ktorý sa objavuje v inom priestore. S rozšírením moderných technológií sa aj výrazná šikanovania presunula do virtuálneho prostredia. Pre agresorov je ľahšie ubližovať niekomu, komu sa nemusia pozerať priamo do očí, menej vnímajú emócie a zranenie obete, menej si uvedomujú závažnosť svojho konania a zodpovednosť za to. Takéto šikanovanie im môže pripadať iba ako druh neškodnej zábavy. Agresori zároveň ich anonymita chráni pred odhalením. Pre obe strany je virtuálne šikanovanie ešte závažnejšie – nemôže pred ním uniknúť nikam, ani do bezpečia domova. Ak používa mobilný telefón alebo internet, agresori sa k nej dostanú v ktorúkoľvek dobu a na ktoromkoľvek mieste.

Pojmy

Šikanovanie - opakované a zámerné správanie, ktorého cieľom je vysmievať sa, ubližovať niekomu, ponižovať ho. Agresor zneužíva svoju moc nad obeť.

Kyberšikanovanie - (elektronické šikanovanie, cyberbullying, cybermobbing) – forma šikanovania, pri ktorej sa používajú nové technológie, ako je počítač, internet, mobilný telefón. Prebieha vo virtuálnom priestore s využitím rôznych služieb a nástrojov ako sú email, IM (instant messenger - napr. Skype, ICQ), chat, diskusné fóra, sociálne siete, stránky na zverejňovanie fotografií a videí, blogy, SMS správy, telefonáty.

Kybernetické prenasledovanie - (online prenasledovanie, cyberstalking) – neustále sledovanie niekoho vo virtuálnom prostredí, často spojené s obťažovaním, vyhrážaním a zastrášaním.

Happy slapping

- násilné alebo sexuálne útoky na obeť (často aj náhodne vybrané), ktoré sú natáčané na mobilný telefón. Útokníci videá alej rozposielajú alebo zverejňujú na internete.

Na návšteve Slovenského technického múzea v Košiciach

Dňa 18. 03. 2014 po krásnom slnečnom dni sme navštívili STM Košice. Bola to veľmi pekná exkurzia, keďže už len samotné Košice sú veľmi krásne. V STM sme mohli vidieť veľa technických prostriedkov, ktoré sa používali v minulosti, ale niektoré slúžia aj dodnes.

Slovenské technické múzeum ako jediné múzeum technického zamerania na území

Slovenska poskytuje pohľad do histórie a tradícií vedy a techniky.

Múzeum má zhromaždených viac ako 33 600 kusov zbierkových predmetov, pričom mnohé z nich predstavujú nenahraditeľnú hodnotu. V rozsiahlom zbierkovom fonde je zastúpené baníctvo, hutníctvo, kováčstvo, hodinárstvo, strojárstvo, elektrotechnika, geodézia a kartografia, fotografická a kinematografická technika, priemyselný dizajn, kancelárske stroje, polygrafia, doprava, letectvo a letecká technika, vodohospodárstvo, stavebníctvo.

Vedecké odbory reprezentujú zbierky historickej prístrojovej techniky z fyziky, chémie a astronómie. Mňa osobne, ale myslím, že aj mnohých študentov našej školy zaujala posledná fáza exkurzie, kde sa nachádzali rôzne logické hry, ktoré sme si mohli vyskúšať. Overovali sme si naše reflexy, súťažili sme medzi sebou a skúšali rôzne technické prostriedky.

František Šebeš 2.A

Ako sa kyberšikanovanie líši od klasického šikanovania

Nemá časové a priestorové obmedzenie: kým klasické šikanovanie sa väčšinou obmedzuje na jeden priestor, napríklad školu alebo zamestnanie, v prípade kyberšikanovania môžu útoky prichádzať kedykoľvek a kdekoľvek – stačí, ak má obeť mobilný telefón alebo je pripojený na internet.

Rýchlo sa rozšíri k veľkému publiku: v prípadoch klasického šikanovania sa o ňom väčšinou dozvedia priami účastníci v danej skupine. Pri kybernetickom šikanovaní sa môžu akékoľvek obsahy, ktoré sú zverejnené na internete alebo rozoslané cez mobil alebo email, rýchlo dostať k veľkému počtu ľudí, pričom je ich šírenie nekontrolovateľné.

Páchatelia môžu zostať anonymní: oni sami sa cítia bezpečnejšie a menej si uvedomujú, čo ich správanie spôsobuje, keďže nevidia reakciu svojej obete.

U obete prispieva anonymita páchatelia k ešte väčšej podozrievavosti, neistote a strachu – nevie, voči komu sa má brániť, nevie, odkiaľ príde ďalší útok, páchateľom môže byť ktokoľvek.

Príklady kyberšikanovania

„Kradnutie profilov, to sa deje úplne často. Sa dali nájsť heslá cez google alebo je na to taký program, ktorý to vie zistiť. A potom odtiaľ píšem jeho kamošom a nadávam im...“

„Raz sme si robili srandu zo spolužiaka. Sme sa mu nabúrali do profilu a sme potom za neho písali takej babe, čo sa mu páči.“

„Mi napísala jedna baba, že čo som to za , že mám zverejnené fotky na nejakom sexuálnom sítí. Pozerala som si to, niekto tam dal moju normálnu fotku tváre a k tomu nejaké nahé fotky stiahnuté.“

„Raz sme jednému učiteli zložili takú skupinu na facebooku. On bol nový a bol taký divný. A potom sa postupne pridala celá škola a všetci sme si robili z neho srandu.“

Košice

Slovenské technické múzeum ako jediné múzeum technického zamerania na území Slovenska poskytuje pohľad do histórie a tradícií vedy a techniky.

Budova, v ktorej sídli Slovenské technické múzeum, je architektonickou dominantou severnej časti pamiatkovej rezervácie mesta Košice.

Stojí na mieste štyroch gotických meštianskych domov z 13. stor., v 18. stor. prestavovaných v štýle tereziánskeho klasicizmu a baroka.

Milí spolužiaci!

Chcela by som sa pripojiť k diskusii a vyjadriť svoj názor na tému „kyberšikanovanie“. Ublížovanie iným pomocou nových moderných technológií vo virtuálnom svete.

Pre útok je ľahšie, ak sa obeť nemusí pozerať do očí, nevnímajú jej emócie a zranenia, nevedomujú si závažnosť svojho konania a zodpovednosť za . Domnievam sa, že najhorším a najnebezpečnejším spôsobom je, ak obeť útoka pozná. Uverejňovanie urážajúcich a ponižujúcich fotiek a videí je na každodennom poriadku. Každým dňom sa obeť cíti horšie a horšie. Toto môže viesť k sebaublížovaniu, uzatvoreniu sa do seba, k depresiám a frustráciám, môže byť stále nahnevaná, podráždená, nervózna. Som presvedčená, že nikto z nás by nechcel byť o také zažitý .

Podľa výskumu, ktorý realizoval Výskumný ústav detskej psychológie, až 49,8% detí je šikanovaných práve takýmto spôsobom. Ale uvedomuje si agresor, že týmto inom môže obeť zabiť? Na stránke „zodpovedne.sk“ je zopár článkov, ktoré uvádzajú samovraždy 13-ročných detí v zahraničí práve kvôli kyberšikanovaniu. A je toto správne? Je správne, aby mladí, nevinní ľudia prichádzali o život kvôli takýmto hlupákum?

Ak si všimneš, že niekto niekomu na internete alebo prostredníctvom mobilu ubližuje, posmieva sa mu, ponižuje ho, zastáva sa ho, nezostáva ticho, povedz to niekomu dospelému. Aj ty môžeš byť ten, kto pomôže. Útok rýchlo zistí, že obeť nie je sama. Môže s tým aj skoro prestať .

Aj my sa môžeme stať obeťou a nie o horšie – agresorom. A preto by som vám chcela povedať, aké dôležité je vedieť o kyberšikanovaní a jeho každodennej realizácii.

Natália Brunčíková 3.A

Kyberšikanovanie ľahšie prekoná rozdiely: kvôli anonymite a použitiu technických prostriedkov je pre páchatelov jednoduchšie zaútočiť aj na niekoho, na koho by si v reálnom svete kvôli jeho autorite alebo pozícii netrúfli. Takto sa môžu ľahko stať obeťami kyberšikanovania napríklad učiteľia a nadriadení.

Používa psychické prostriedky ubližovania a manipulácie: na rozdiel od klasického šikanovania páchatel a obeť nie sú v priamom kontakte, po kybernetickom šikanovaní nezostávajú viditeľné stopy fyzického ublíženia (zranenia, modriny, poškodené oblečenie a pod.).

o všetko môže byť kyberšikanovanie:

- Urážanie a nadávanie
- Obťažovanie, zastrašovanie, vyhrážanie a vydieranie
- Zverejnenie trápnych, intímnych alebo upravených fotografií alebo videí
- Šírenie osobných informácií alebo klebiet
- Vylúčenie zo skupiny
- Krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov, nenávistných skupín
- Kybernetické prenasledovanie (Cyberstalking)

Regionálne knižnice

Žiaci 2.A triedy navštívili Mestskú knižnicu v Giraltovciach, kde na internete hľadali informácie o knižniciach v našom regióne. Zistili, že sa tu nachádza týchto 7 knižníc:

1. Košice

Verejná knižnica Jána Bocatia

obsahuje vyše 300 000 dokumentov (knižných jednotiek) – kníh, novín, časopisov, hudobní a CD nosičov. Knižnica má vyše 12 000 čitateľov.

Bola založená v roku 1924, no v roku 1991 dostala konečný názov – knižnica Jána Bocatia

2. Prešov

Knižnica P. O. Hviezdoslava

Slávnostné otvorenie knižnice: október 1925. Dňa 01. 04. 1999 sa stala regionálnou knižnicou P. O. Hviezdoslava v Prešove. Knižný fond: tvorilo ju 500 zväzkov od Matice slovenskej a 200 zväzkov od štátu. (uverejnené 01. 10. 2013)

3. Stará Ľubovňa

Ľubovnianska knižnica

Rok vzniku 1969

Ľubovnianska knižnica je: Príspevková organizácia Prešovského samosprávneho kraja. Verejná knižnica s univerzálnymi knižnými fondmi pre dospelých, študujúcu mládež a deti. Regionálne centrum knihovníckych, bibliografických a informačných služieb pre sieť obecných knižníc okresu Stará Ľubovňa

Zaujímavosti: pôvodný názov knižnice je Magurská knižnica v Starej Ľubovni, ktorý sa zmenil v roku 1997 na Ľubovniansku knižnicu.

4. Bardejov

Okresná knižnica Dávida Gutgesela

Existovala už od roku 1460.

Od 01. 01. 1997 dostala terajší názov.

5. Svidník

Podduklianska knižnica vo Svidníku

Najstarší údaj viažuci sa na knižnicu je rok 1936. Posledný údaj o knižnom fonde predstavoval 12 745 kníh.

6. Humenné

Vihorlatská knižnica mesta Humenné

Vznikla v r. 1924, ako prvým knihovníkom bol Karel Pírek. Najstaršia kniha, ktorú knižnica vlastnila bola z r. 1888. Knižný fond obsahoval 109 171 kníh.

7. Giraltovec

Okresná ľudová knižnica v Giraltovciach

Prvý záznam o knižnici je z r. 1955. V r. 1958 vlastnila 8 750 zväzkov kníh. Patrila pod okresnú knižnicu v Bardejove

